

De gedachte

Maarten Rabaey
Journalist

Oude flatgebouwen

Bij een grote brand in een appartementsgebouw van tien verdiepingen op Linkeroever in Antwerpen zijn minstens vijf doden en meerdere zwaargewonden gevallen. De hulpdiensten waren snel ter plaatse en wisten gelukkig nog veel van de tweehonderd inwoners te redden, maar dit had veel erger kunnen aflopen.

Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over de brandoorzaak, maar de beelden van mensen die op hun balkon naar adem happen roepen meteen veel vragen op over de brandveiligheid. Waarom konden ze niet ontsnappen langs brandwerende evacuatieroutes binnen? Waarom hebben dit soort gebouwen geen externe brandtrappen? Hoe kan een verstikkende zwarte rook zo snel het gebouw inpalmen? Welke brandbare materialen zorgden daarvoor? Waren er voldoende brand- en rookveilige deuren?

Het antwoord schuilt mogelijk in een opmerkelijke tegenstrijdigheid in het huidige beleid, zo waarschuwde brandveiligheidsadviseur Tim Renders in juni vorig jaar nog in vakblad *Property Today*. “De strengste brandveiligheidsnormen worden opgelegd aan de nieuwste gebouwen, terwijl de oudste gebouwen, die vaak de grootste risico’s met zich meebrengen, nauwelijks aan enige verplichting hoeven te voldoen.”

Sinds 1994 zijn er steeds strengere brandveiligheidsvoorschriften voor nieuwbouwprojecten en renovaties, maar gebouwen die vóór die tijd zijn gebouwd, vallen veelal buiten deze verplichtingen. In oude flatgebouwen zijn er te weinig vluchtwegen.

“Hoe is het te rechtvaardigen dat iemand acht uur per dag werkt in een gebouw dat voldoet aan strikte brandveiligheidsnormen, om dan thuis te komen in een woning waar brandgevaarlijke situaties vrij spel hebben omdat er geen enkele verplichting is om aan veiligheidseisen te voldoen?”, stelde Renders een cruciale vraag aan onze politici en eigenaars. “Dit is niet alleen een kwestie van regelgeving, maar van pure logica en verantwoordelijkheid.”

Met name de syndicus speelt een belangrijke rol in het bevorderen van brandveiligheid, maar heeft niet altijd de bevoegdheid om van mede-eigenaars te eisen dat zij de nodige attesten voorleggen. Dit gebrek aan handhaving is volgens Renders terecht een gemiste kans. Te dikwijls loopt het nog fout. Alleen al in 2025 vielen er volgens de vzw Oscare minstens 56 dodelijke slachtoffers bij 51 woningbranden in België. De tragische brand op Linkeroever zou door de Vlaamse overheid nu aangegrepen moeten worden om grondig te onderzoeken wat in dit geval fout liep en welke lessen daaruit getrokken kunnen worden.

Het Britse Grenfell Tower-onderzoek geldt intussen als waarschuwing voor wat er gebeurt als brandveiligheid in torenflats bewust wordt genegeerd. Het eindrapport besloot dat alle 72 dodelijke slachtoffers van deze Londense torenbrand in 2017 volledig te voorkomen waren geweest, maar ze stierven door decennia van structurele tekortkomingen en nalatigheid van de overheid. Hopelijk nemen onze bestuurders na het drama op Linkeroever nu snel hun verantwoordelijkheid om dit soort catastrofes te vermijden.

Hopelijk nemen onze bestuurders na het drama op Linkeroever nu snel hun verantwoordelijkheid

Rome zoekt het onder de hittedeuren voor

Elke zomer zie je ze: Romeinen, met name ouderen, die dagenlang rondhangen in winkelcentra met airconditioning of bij het vriesvak in de supermarkt om de zoveelste hittegolf door te komen. Ook de bibliotheek en musea zijn favoriet; elke koelere plek is welkom voor een beetje verlichting.

Nu onderzoekt de gemeente Rome of er ook een natuurlijker remedie is om de gloeiende hitte het hoofd te bieden, en daarvoor kijkt ze onder de grond.

De Romeinse bodem is bezaaid met grotten en tunnels. Het gaat om tufsteengroeven uit de oudheid, natuurlijke grotten en bunkers uit de Tweede Wereldoorlog. In totaal liggen er enkele tientallen kilometers aan tunnels en grotten onder de Italiaanse hoofdstad. De temperaturen in die ondergrondse ruimtes schommelen tussen 14 en 17 graden, ruim 15 tot 20 graden lager dan de huidige buitentemperatuur.

Het idee is om die ruimtes geschikt te maken als klimaatschuilplaatsen. “De bodem heeft een groot vermogen om de temperatuur te reguleren en is sterk isolerend”, legt Francesco La Vigna uit in de krant *La Repubblica*.

La Vigna is geoloog van het Italiaanse instituut voor milieubescherming en onderzoek, en voert samen met de gemeente Rome het onderzoek om de ondergrondse ruimtes geschikt te maken. De plannen moeten voldoende ruimte bieden voor omtrent twintig personen, met voldoende ventilatie en hygiëne; er moeten ook stroom en water beschikbaar zijn.

De gemeente wil de ruimtes beschikbaar maken voor mensen van arme wijken, maar de huidige ruimtes zijn slecht geïsoleerd en de bewoners zonder airconditioning wonen zonder airco. Dit soort woningen zelden oudere.

De temperaturen in de ondergrondse Romeinse ruimtes schommelen tussen 14 en 17 graden.

Zak

